

УДК 336.74

Владислав АПАЦЬКИЙ, аспірант,
*Кафедра фінансів та бізнес-консалтингу,
Київський національний університет технологій та дизайну
Київ, Україна*

НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УКРАЇНІ

Фінансові технології або ж фінтех — це важливий аспект, який значним чином впливає не тільки на банківську галузь, але й на економіку в цілому. За визначенням Світового Банку фінтех — це застосування цифрових технологій до фінансових послуг, що трансформує майбутнє фінансів [1]. Ця трансформація значно прискорилося під час пандемії COVID-19, а постійна цифровізація фінансових послуг і грошей надає нові можливості для збільшення інклюзивності та ефективності фінансових систем.

В українській банківській галузі відбулися значні зміни у способах надання послуг клієнтам протягом останніх років. Національний Банк України звітував, що станом на 2023 рік вже 93% банків мали власні мобільні застосунки, 96% банків стали надавати послуги інтернет-банкінгу і практично всі надають можливості для онлайн-переказів коштів [2]. Активне впровадження фінансових технологій, таким чином, позитивно вплинуло на фінансову стійкість банків, що є критично важливим в умовах сучасних викликів. У 2022 році банківська система забезпечила чистий прибуток у розмірі 24,7 млрд грн. У 2023 році прибуток суттєво зріс до 81,6 млрд грн, що свідчить про успішну адаптацію банків до нових умов, активізацію кредитування та посилення управління ризиками. У 2024 році чистий прибуток сягає близько 90 млрд грн, що пов'язано зі стабілізацією економіки, впровадженням цифрових технологій та активною підтримкою з боку регуляторів.

Найбільш пріоритетною поточною технологією з якою працюють фінтех-компанії вже кілька років поспіль лишається API (Application Programming Interface), адже понад третина з них працює в галузі технологічної інфраструктури [рис. 1]. Це зумовлено тим, що стрімка цифровізація фінансових послуг потребує значної кількості як програмних рішень, які треба постійно підтримувати, так і матеріально-технічної бази у вигляді серверів, наприклад.

Переважна більшість компаній (94%) вказують, що саме штучний інтелект є найбільш перспективною технологією, однак повноцінно впроваджувати його в сучасних реаліях можуть собі дозволити тільки найбільші гравці на ринку. Для банківських установ штучний інтелект вже використовується для визначення кредитоспроможності клієнтів, оцінки ризиків, прямого обслуговування клієнтів через чат-боти, виявлення шахрайства (антифрод-системи), персоналізації фінансових продуктів та оптимізації внутрішніх процесів. Наприклад, Монобанк використовує ШІ для миттєвого ухвалення кредитних рішень та оцінки поведінки клієнтів, а ПриватБанк інтегрував ШІ для антифроду та оптимізації маркетингових пропозицій клієнтам.

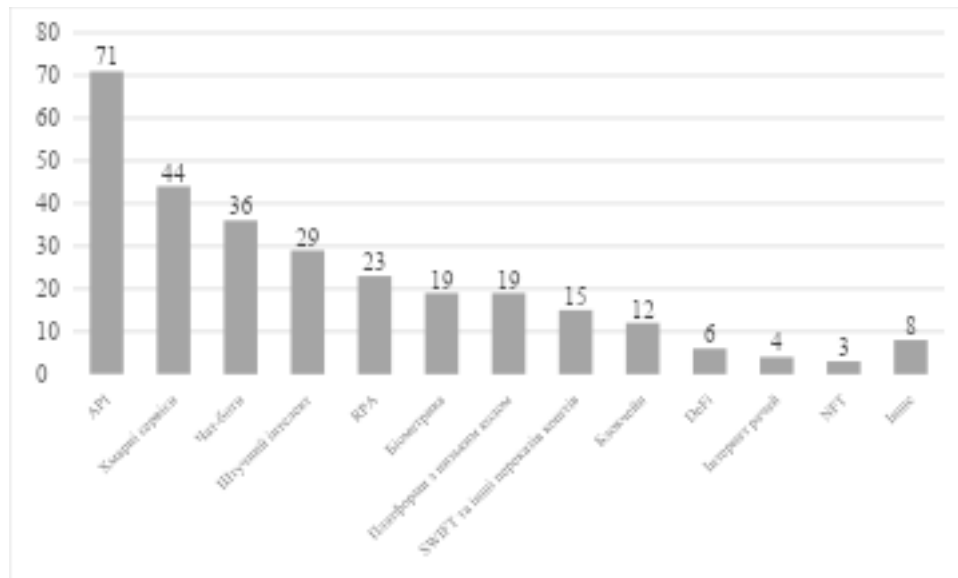


Рис. 1. Головні технології, з якими працюють українські фінтех компанії, % (складено автором на основі [3])

Система BankID НБУ продовжує відігравати ключову роль у розвитку цифрових фінансових послуг в Україні. У 2024 році кількість успішних електронних ідентифікацій через цю систему зросла більш ніж удвічі порівняно з попереднім роком, досягнувши 87,7 млн. Це свідчить про зростання довіри громадян до цифрових сервісів та їх активне використання для отримання державних і фінансових послуг онлайн [3, с. 34—35].

Відкритий банкінг (Open Banking) в Україні також набирає обертів. Національний банк України активно працює над впровадженням цієї концепції, яка передбачає стандартизований обмін фінансовими даними між банками та третіми сторонами за згодою клієнта. Зокрема, впровадження відкритого банкінгу дозволить клієнтам управляти своїми фінансами з різних банків через єдиний інтерфейс, отримувати персоналізовані пропозиції та користуватися інноваційними фінансовими рішеннями. Разом ці ініціативи сприяють подальшій цифровізації фінансового сектору України, роблячи фінансові послуги більш доступними, зручними та безпечними для громадян.

Таблиця 1

Напрями використання фінансових технологій

Фінансова технологія	Напрями
Хмарні технології	Зниження витрат на IT-інфраструктуру, запобігання втрат даних
Штучний інтелект	Оптимізація управління, персоналізація послуг, безпосереднє обслуговування клієнтів
Блокчейн	Підвищення прозорості та захищеності транзакцій
Big Data	Аналітика клієнтської поведінки
Legaltech	Підвищення ефективності дотримання юридичних норм
Regtech	Підвищення ефективності дотримання регуляторних норм
Insurtech	Автоматизація страхування
Криптовалюти	Розширення цифрових валют та їх інтеграція в загальносвітову фінансову систему

Джерело: складено автором на основі [4, 5]

Одним зі значних напрямів у фінансових технологіях є криптовалюти. Криптовалюти в Україні стали важливим елементом фінансової системи, особливо в умовах війни та

економічної нестабільності. У 2023 році українські інвестори отримали прибуток у розмірі 850 мільйонів доларів США від інвестицій у криптоактиви, що вивело Україну на 12-те місце у світі за цим показником, випередивши такі країни, як Бразилія, Японія та Канада.

Країна також посіла 6-те місце у глобальному рейтингу впровадження криптовалют та DeFi у 2024 році, зберігаючи лідерство у Східній Європі. Згідно з опитуванням WhiteBIT та Gradus Research, 26% українців володіють криптовалютами, а 53% вважають їх майбутнім фінансової системи.

Уряд України активно працює над створенням сприятливого регуляторного середовища для криптовалютного ринку. Очікується, що в 2025 році буде прийнято закон, який узгодить українське законодавство з європейським регламентом MiCA, що сприятиме легалізації та розвитку криптоіндустрії в Україні. Таким чином, криптовалюти відіграють суттєву роль у фінансовій трансформації України, сприяючи економічній стійкості та інтеграції до глобального цифрового ринку.

Однак, у той же час фінансові сервіси загалом мають стале збільшення вразливості до кібеатак. Фінансова галузь є найбільш вразливою до кіберзагроз разом із виробництвом і тільки значні інвестиції в кіберзахист дозволили зменшити цю вразливість [4].

Отже, фінансові технології в Україні демонструють стрімкий розвиток, зокрема завдяки активній цифровізації банківського сектору, популяризації безготівкових платежів та впровадженню мобільних банківських сервісів. Держава активно підтримує розвиток фінтеху, зокрема через ініціативи на кшталт стратегії "Cashless Economy" та програми "Держава в смартфоні", що сприяють зростанню прозорості та доступності фінансових послуг.

Ключовими напрямками розвитку виступають: розширення сфери цифрових платежів і електронних грошей; розвиток Open Banking та інтеграція API-рішень; активне застосування штучного інтелекту у фінансовому секторі; поширення технологій blockchain та DeFi для підвищення безпеки й прозорості фінансових операцій; впровадження RegTech-рішень для автоматизації дотримання регуляторних вимог.

Потенціал розвитку фінтеху в Україні значною мірою визначатиметься здатністю учасників ринку впроваджувати інновації у відповідь на виклики кібербезпеки, фінансової інклюзії та регуляторних змін. Успішний розвиток фінансових технологій в Україні потребує консолідації зусиль держави, бізнесу та наукової спільноти, спрямованої на створення інноваційного, конкурентоспроможного та безпечного фінансового середовища.

Література

1. World Bank Group: Fintech Overview. Режим доступу: https://www.worldbank.org/en/topic/fintech?utm_source=chatgpt.com
2. Офіційний сайт НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/>
3. Українська асоціація фінтех та інноваційних компаній: Український каталог фінтех компаній 2024. Режим доступу: https://fintechua.org/catalog_2024ua
4. Березовик, В. М., Свистун А. О., & Сухолиткий, А. Д. (2025). Розвиток фінансових технологій в Україні як драйвер модернізації банківського сектору. Актуальні питання економічних наук, (9).
5. Пилипів, О. (2025). Фінансовий сектор України та виклик за умов сучасності. Collection of Scientific Papers «SCIENTIA», (February 7, 2025; Reykjavík, Iceland), 48-52.